

»Splačalo se
je živeti - lübo
sem pa so me
lübili«
STR. 3
Sodelovanje
ob meji v
novi finančni
perspektivi
2014-2020
STR. 5

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 19. marca 2015 ☀ Leto XXV, št. 12

Štiri desetletja za sodelovanje Slovencev in Madžarov

Pred dobrimi šestimi desetletji, natančneje 10. marca 1956, so na pročelju hiše, kjer je »od 1928 do 1946 deloval naslovni univerzitetni profesor dr. Avgust Pavel za poglobitev madžarsko-južnoslovanskih stikov«, odkrili spominsko tablo z navedenim besedilom. O dogodku, na katerem je bil slavnostni govornik prof. dr. Vilko Novak, so veliko pisali v madžarskih časopisih. Marca letos je Slovensko kulturno društvo Avgust Pavel v Sombotelu dalo obnoviti spominsko obeležje, na katero pa sta 10. marca skupni venec položili direktorica Muzeja Savaria *Andrea Csapláros* ter vodja Pomurskega muzeja Murska Sobota *Metka Fujs*.

Svečanost se je nadaljevala v klubskih prostorih Muzeja Savaria, obeležili so namreč 60. življenjski mejnik raziskovalke in narodnostne aktivistke, ki je sicer prav tako negovala slovensko-madžarske stike. Ob jubileju *Marije Kozar Mukič* je že lansko leto izšel zbornik z naslovom »Na stičišču kultur in v središču znanosti« kot 6. zvezek serije »Etnologija Slovencev na Madžarskem«.

Številčne navzoče je pozdravil urednik zbornika, etnolog dr. *Sándor Horváth* in o knjigi povedal, da v njej objavlja 9 madžarskih in trije slovenski avtorji na 207 straneh 12 prispevkov. Veliko piscev je bilo na slavlju tudi prisotnih, in so na kratko predstavili svoje študije ter se s kakšno malenkostjo ali cvetlico

Slovenski in madžarski gostje pred Pavlovo hišo v Sombotelu

V Klubu Muzeja Savaria so predstavili zbornik ob 60. jubileju Marije Kozar Mukič (v prvi vrsti levo)

zahvalili *Mariji Kozar* za večdesetletno sodelovanje. Pozdravili so jo kolegi iz preteklih štirih dekad: direktorica *Andrea Csapláros*, arhivar dr. *György Tilcsik*, etnologi dr. *Zoltán Nagy*, dr. *Imre Gráfik* in dr. *Péter Illés* ter vodja Skansna *Endre Nagy*. Prisotni pa so bili tudi trije sodelavci Pomurskega muzeja iz Slovenije, direktorica *Metka Fujs*, *Jelka Pšajd* in *Franc Kuzmič*. Ob avtorjih so jubilanški čestitali še generalni konzul RS *Dušan Snoj*, predsednik DSS *Martin Ropoš*, direktorica sombotelske knjižnice dr. *Éva Nagy*, *Judita Pavel* in sodelavci Oddelka za etnologijo.

Slavljenka je lahko zbornik vzela v roke sicer šele nekaj let po »uradnem« jubileju, na slavlju pa je povedala: njen vzornik je Avgust Pavel, ki je povezoval Slovence z Madžari. V preteklih 35-40 letih je pisala v obeh jezikih, da bi sosednja naroda čim bolj spoznala kulturo drug drugega. Kot je povedala, za študij etnologije jo je navdušil profesor dr. *Ernő Eperjessy*, za kar ji nikoli ni bilo žal. Uredniku jubilejnega zbornika se je zahvalila, da je zbral vse njene pomembnejše sodelavce in izrazila upanje, da bodo knjigo vzeli v roke še drugi.

Prisotni so si lahko ogledali še fotografske utrinke iz življenja slavljenke, ki je potrdila, da z delom ne bo prenehala, tudi sicer pa »upokojenke nimajo časa za nič«.

KOMPROMIS PO ENEM LETU - ZA ZDAJ - NI USPEL

Spomnimo: lani 7. marca so se v Ljubljani zbrali predstavniki, v glavnem predsedniki, osmih slovenskih krovnih organizacij iz Avstrije, Hrvaške, Italije in Madžarske ter podpisali pravilnik o delovanju Slovenske manjšinske koordinacije po novem, z osrednjo spremembo, da organizacije ne bo vodil predsednik s štiriletnim, ampak koordinator/koordinatorka z enoletnim mandatom. Za prvo med enakimi, kot je bilo rečeno, so soglasno izbrali Suzanne Weitlaner, predsednico Kulturnega društva Člen 7 za avstrijsko Štajersko, sekretarsko delo pa je prevzel Jurij Kufersin iz Trsta. Aktualno vprašanje je, kako je Slomak po novem pravilniku deloval od lanskih organizacijskih sprememb do zdaj. Odgovor je preprost in zapisan v naslovu: *Kompromis po enem letu - za zdaj - ni uspel*. Naslednje vprašanje je, ali Slomak ni - več - potreben ali so drugi razlogi, da organiziranost Slovencev v štirih državah ni uspela z nadaljevanjem dela iz prvih, denimo petih let? Odgovore smo poiskali pri prvem predsedniku Rudiju Pavšiču, sicer predsedniku Kulturno gospodarske zveze v Trstu, pri prvi koordinatorki Suzanne Weitlaner, predsednici KD Člen 7 za avstrijsko Štajersko Gradec/Potrna in Jožetu Hirnöku, predsedniku Zveze Slovencev na Madžarskem. Skupni imenovalec odgovorov je, da je Slomak potreben, celo zelo potreben, toda nobeden nima formule, ki bi zagotavljala uspešno delo v bodoče.

Prva leta Slomaka, ustanovljenega pred enajstimi leti v Potrni pri štajerskih Slovencih, so bila zelo plodna in odmevna. Na pogovorih v Trstu, Monoštru, Celovcu, Zagrebu in Ljubljani so zelo poglobljeno razpravljali o

skupnih nalogah na področju izobraževanja, kulture, gospodarstva, medijev in o drugih temah ter z zaključki seznanjali ustrezna politična telesa v Sloveniji, kot je, deni-

S srečanja v Ljubljani: predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnök, predsednik ZSO Marjan Šturm in predsednik EL Vladimir Smrtnik (Koroška)

mo, državnozborna komisija za Slovence v zamejstvu in po svetu. Udeležba na sestankih je bila vedno dobra, pogosto so razprave spremljali tudi državni sekretarji ali ministri, zadolženi za Slovence v zamejstvu in po svetu. Seznanjali so se z dogajanjem, povezanim z manjšinami v Evropski uniji, kar v bistvu ne preseneča, saj je bil večkrat objavljen podatek, da živi v Evropi nekaj čez 50 milijonov pripadnikov različnih manjšin.

Krhanje učinkovitosti Slomaka se je začelo tedaj, ko se je nekaterim za-zdelo, da organizacijo predolgo, čeprav uspešno, vodi Rudi Pavšič, predsednik SKGZ iz Trsta. Če bi to vprašanje konkretno opredelili v statutu, potlej težav ne bi bilo. Toda v začetku so sodelujočim organizacijam bila v ospredju vsebinska in manj organizacijska vprašanja. Vendar življenje pogosto ne-pričakovano navrže na površje tudi različne probleme, v konkretnem očitek, da prvemu predsedniku traja mandat predolgo.

Prvi predsednik Rudi Pavšič je prepričan, da je bil Slomak potreben in je še potreben za bodočnost slovenskih manjšin v sosednjih državah Slovenije. »Ne vem pa, če se

vsu tega zavedajo in zaradi povedanega je danes koordinacija pred pomembnim izzivom: obstati in se razviti ali počasi usahniti ob zavedanju, da je za naslednje daljše obdobje take in podobne povezave težko obnoviti.« Rudi Pavšič ocenjuje, da je zaradi nedelovanja Slomaka zmanjšana prisotnost v Sloveniji, »kjer z izjemo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu skoraj nimamo inštitucionalnih stikov. Od umestitve/izvolitve novega parlamenta še nismo imeli priložnosti, da bi se predstavili novi komisiji za Slovence v zamejstvu in po svetu. Dослед se še ni sestal Svet za manjšine pri predsedniku vlade, veliko manj je stikov na drugih ravneh in z vladnimi ter parlamentarnimi inštitucijami. Slomak je vedno stal v prvi vrsti pri vzpostavljanju takih in podobnih stikov, izpostavljal naše problematike in s težo, ki jo je imel, tudi beležil rezultate.« In vprašanje, zakaj letna zamenjava vodstva? »To

je rezultat notranjega kompromisa, da bi premaknili Slomak z mrtve točke in obnovili dejavnost.« Problem je, da se predsedujoči komaj seznanjajo s problematiko, organizira in poveže osem krovnih organizacij iz štirih držav. »Priložnost izkoristim, da se zahvalim Suzanni, ki je prevzela vodenje Slomaka po dolgoletni pavzi, kar je bilo izredno težko.«

Rudi Pavšič je tudi opozoril, da se je v zadnjih letih za 35 odstotkov znižala finančna pomoč Slovencev v zamejstvu in poudaril: »Več let smo govorili o potrebi, da se premisli vloga parlamentarne komisije in da se ji zagotovi višji status (odbor) in da bi lahko predstavniki manjšin sodelovali v parlamentarnem delu (kar dovoljuje poslovnik državnega zbora). Ob vsaki zamenjavi vlade se postavlja vprašanje, ali je umestno ohraniti ministrstvo za Slovence v zamejstvu in po svetu, ali ne bi bilo boljše, da se manjšinska problematika 'preseli' na kulturno ali zunanje ministrstvo ali celo k predsedstvu vlade. Vse te dileme bi morali 'manjšinci' oceniti in dogovor zagovarjati v Sloveniji. Če tega ne delamo, smo že na začetku šibki sogovorniki.« Rudi Pavšič je dodal še, da so vsi zamejski Slovenci v Evropski uniji, zato bi bilo še kako pomembno, »da bi imeli trdno koordinacijo, ki bi se lahko neposredno pogovarjala z Brusljem.« Mag. Suzanne Weitlaner,

prva koordinatorka, meni, da je bil Slomak potreben, kajti lotili so se širših tem, ne zgolj regionalnih. »Slomak je bil v Sloveniji/Ljubljani priznan in upoštevan glas manjšincev. Zaradi notranjih diskusij je Slomak nekaj let miroval. Lani, ko sem prevzela vlogo prve koordinatorkice, se nisem videla kot predsednica skupine, ampak kot pravi beseda, da koordiniram. Ker smo vsi enakopravni, sem pričakovala, da bomo vsi sodelovali. V enem letu sem dobila občutek, da energija, ki je prevladala na začetku, počasi usiha... Še vedno sem prepričana, da je Slomak dobra in smiselna organizacija, seveda če vsi sodelujemo in želimo delati za skupne cilje.«

Tudi predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnök je prepričan, da je pomembno sodelovanje, »kajti imamo skupne ideje, skupno strategijo... Porabski Slovenci, ki smo ena najmanjših zamejskih skupnosti, smo po zaslugi Slomaka postali prepoznavnejši tako v Sloveniji kot v zamejstvu. Navezali in imeli smo dobre stike s krovnimi organizacijami v Avstriji, Italiji in na Hrvaškem. Dodam naj, da smo po zaslugi Slomaka zamejski Slovenci postali tudi pomemben politični faktor v Sloveniji, kajti sogovornike smo imeli na najvišjih političnih ravneh.«

O tem, kako s Slomakom naprej, naj bi se poskusili konec tega meseca dogovoriti v Ljubljani, ko naj bi se pogovarjali tudi z vodstvom komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Vendar pričakujemo pogovor z več iskrenosti med krovnimi organizacijami.

Ernest Ružič

»Splačalo se je živeti - lübo sem pa so me lübili«

»Mené je sram, ka sem eške nikdar nej biu eti. Ka sem nej pozno Slovence, šteri živejo na raubi naše matične domovine. Sem veseli, ka sem tü, ka spoznavam žitek naši lüdi, malo se pa čütim krivoga, ka sem je nej prva spozno kak kulturnik. Šestnajsetkrat sem biu na Triglavi, eti pa eške nikdar nej« - je povödo svetovno poznani slovenski pisateu s Trsta (gnes Trieste v Italiji) Boris Pahor, gda je nutstaupo na dveraj Slovenskoga doma v Monoštri. Najbole eričnoga, 102 leti staroga slovenskoga pisatela je v konferenčnoj dvorani čakalo kauli 50 lüdi s té pa ove strani grajnce. Dosta nas je vküprišlo, vejpa se kaj takšoga v Porabji samo na rejtki godi. Z gostom se je pogučavala njegva kritičarka pa dobra spoznanka Tatjana Rojc.

Kak vejmo, se je Boris Pahor naraudo leta 1913 v slovenskoj držini v Trsti na Jadranskom maurdji, šteri varaš je te eške cuj k avstro-ogrskoj monarhiji slišo. Gda je biu star šest lejt, je krajino Primorsko prejkvzela Italija, tak je mogo mladi Boris s svojimi očami videti, kak so taljanski fašistke gorvužgali slovenski Narodni dom v Trsti. »Pravli so, ka so Slovenci, kebri brezi gezika pa narodnosti. Tau je biu naaupek svejt, te strašne rejči so napisali v najvejši taljanski novinaj« - je v središči Porabja pripovejdo Boris Pahor, depa je optimistično cujda: »Gde pa Slovenec živé, si zozida nauvi kulturni dom. Gnes je v Trsti pet slovenski kulturni domauv, pa eške v Buenos Airesi ga mamó. Zdaj leko štemo veuke slovenske pisatele v francuskom, taljanskom pa eške kinejzarskom geziki tö. Živemo od kulture, štera je edno samo bogastvo, ka ga mamó.«

Leta 1923 se je mogo Boris Pahor s slovenske prejk na taljansko šaulo spisati, maturo je napravo leta 1935 v Kopri.

Začno se je včiti za dühovnika, depa tau včenjé je za dve leti tapüsto. »Če rejsan smo bili lapci pa süžnji pod fašistami, smo poštüivali taljansko kulturo, smo dojobračali veuke dele njine literature. Ge sem sto pisateu gratati, tak sem se mogo včiti taljanski gezik, slovenskoga so mi nej dopistili« - pripovejda slovenski pisateu, dele šteroga so do gnes na 20 gezikov dojobrnali.

Gda je vövdarila drüga bojna, je Boris Pahor slüžo kak taljanski sodak v afriškoj Libiji. Leta 1941 je grato sodački tolmač za zgrablene jugoslovanske oficere. Gda je več nej bilau Mussolininove Italije, je nutstaupo v Osvobodilno fronto. Slovenski domobranci, protivnicke partizanov so

S pisatelom se je pogučavala njegva dobra spoznavalka pa kritičarka Tatjana Rojc

ga zgrabili pa prejkдали Gestaponi. Leta 1944 je prišo v koncentracijske lagere, med drügimi v Dachau pa Natzweiler-Struthof. Od toga drügoga je napiso sploj žalostno, depa istinsko knigo »Nekropola«. Zavolo te knige pravijo, ka je tak veuki pisateu lagerov, kak sta na priliko Primo Levi pa Imre Kertész. (S slejdnjim se je

osebno tö spozno v Parizi.) »V lageri sem se od smrti rejšo, ka sem gučo slovenski, francuski pa taljanski. Leko sem se pogučavo s Poljakami pa Rusi, nemški gezik pa mi je

Boris Pahor na srečanji v varaškom Slovenskom daumi

tö sploj dosta pomago, če rejsan sem ga na gimnaziji nej rad emo.« V nemškom tabori so mogli lageraši dosta delati, brezi baukšoga gesti. »Za eden smo dobili falat kriüja, 2-

3 cm veukoga. Kauli 11. vöre zrankoma so dali trifrtale litre župe od nikše redeče repe. Gda pa gda smo najšli malo krumplov nutrik. Znali so, ka mo od toga šli na drügi svejt. Kisnej, v taljanskom tabori je bilau malo baukše, nej je trbelo delati pa smo donk merali po špitalaj« - pripovejda nekdešnji lageraš.

Po drügoj bojni je Pahor delo kak škonik taljanskoga gezika na srednjnoj šauli v Trsti. Leta 1975 je vküper s pisatelom Alojzom Rebulo vödauro brošuro o pesniki Edvardi Kocbeki, v šteroj je pisalo od toga, kak je Jugoslavija pomorila tisti 11 gezero slovenski domobranci sodakov, štere je komunističnomi rosagi povrnula Velika Britanija. Zavolo toga je Boris Pahor dve leti nej smo nutstapüti v matično domovino.

V svojom žitki je Pahor, šteri se je vsikdar nutpokazo kak slovenski pisateu, prejkvzeu dosta nagrad. Od Slovenije je daubo Prešernovo nagrado, od Avstrije pa najvejšo válo, ka leko tihinec dobi, pa od Francuske ranč tak najvejšo priznanje. »Tam je predsednik republike pravo, ka moremo v Evropskoj uniji gratati baukši Francuzi, baukši Taljange, baukši Slovenci. Ne smejmo vsi eden gezik gučati, moremo biti vörnü rodnomi narodi. Tau je ovak nej baja, če smo večgezični, depa nej eden narod ne smej meti občütek dominance kak nikši rimski casar v 21. stoletji.« Od leta 2009 je Boris Pahor redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti, steli so ga kandidirati za Nobelovo nagrado od literature tö. Leto 2013, gda je biu stau lejt star, je grato Državljan Evrope za tisto leto.

Pahor je tisti pisateu, šteroga so s slovenskoga gezika v največ drügi rejči dojobrnali: na priliko na francusko, nemško, rovačko, vogrsko, engleško, taljansko, španjolsko pa esperanto. Leta 2012 je vöšla njegva kniga, štero je napiso o svojoj ženi Radi Premrl. Pripovejda o tisti 50 lejtaj, štera sta vküper preživela, pa v šterom cajti sta si ranč nej mogla vsega povödati pa vöovaditi. »Brezi lübezni človek ne moreta lübiti« - je v Monoštri tomačo starosta slovenske literature. »Gda sem na po-

lonje mrtev prišo iz lagera, sem spozno svojo Rado. Včasik sem znau, ka de se žitek dale pelo.« Od dobrautnosti Bogá pa má Boris Pahor malo ovaško mišlenje. »Človek se od Adama pa Eve dale ranč tak kole kak stvarine. Če bi Baug dober biu, bi ovak stvauro svejt. Leko je veuki pa leko vse zna, dober pa je gvüšno nej. Od dobraute svojoga bogá bi leko Židauvge tö pripovej dali« - je biu britek gost v Porabji pa spomno na mogaüčnost nauve, gnešnje bojne v Evropi.

Dosta se prej žaurdjamo, kak mali narod je slovenski. Boris Pahor od toga tak brodi: »Slovinci smo nej mali, sploj nej po kulturi, samo po numeri nas malo geste. Če leko v ednom stavki povejm: bojmo ponosni, ka smo Slovenci. Ne smej se gučati, kak smo mali, tau je pravi abortus.«

Klasični pisatel evropske literature, šteri je preživó cejlo dvajseto stoletje, je čemeren na gnešnje slovensko zamejsko mladino. »S svojimi padašami se pogučavajo taljanski pa nemški. Nemajo prej slovenski rejči za vse. Tak žmetno se je navčüti, ka 'pralni stroj'? Čednjaki so za vse vönajšli slovenske rejči, zakoj bi je nej nücali? Šketi samo trbej. Hvala Baugi, ka gnesneden leko mladina v Slovenijo v šaule odi.«

Boris Pahor gnes živé v Trsti, v družbo ne odi rad, rajši je sam. V pau sedmoj zrankoma gorstane, od sedme poslüša slovenski radio s Trsta. Gesti ma je tö nej veuko veseldje, rajši piše pa se špancera.

»Kak koli je bilau, se je splačalo živeti. Lübo sem pa so me lübili« - je končo Boris Pahor v Monoštri. Srečanje s slovenskim zamejskim pisatelom je dalo vsikšoma navzaučomi motivacijo, ka vzeme njegve knige v roké. Slovenci v Porabji so se gosti za lejpi zadvečerak zavallili s priznanjem, lejpo spominskov tablov.

-dm-

OD SLOVENIJE...

Šolska ministrica odstopila

Premier Miro Cerar je sprejel odstop ministrice za izobraževanje, znanost in šport Stanke Setnikar Cankar. Ministrica je odstopno izjavo predsedniku vlade ponudila po tistem, ko je prišla v javnost informacija, da je z avtorskimi honorarji poleg redne plače v 11 letih prejela več kot 636 tisoč evrov. »Ministrica je prepričana, da ni storila nič nezakonitega in tudi nič neetičnega. Sam tega še ne morem oceniti, ker vseh okoliščin in podrobnosti ne poznam. Sem pa sprejel njeno oceno, da bi lahko to politično obremenilo delo vlade in sem sprejel njen odstop,« je pojasnil premier Miro Cerar.

SMC dobila novo ime

Največja vladna stranka in zmagovalka zadnjih volitev Stranka Mira Cerarja (SMC) se je na kongresu v Sežani tudi formalno preimenovala v Stranko moderne sredine. »Vesel sem, da se stranka ne imenuje več po meni. Sprememba pomeni novo zgodbo,« je bil prepričan Miro Cerar po »upokojitvi«. Miro Cerar je kozmetično spremembo utemeljil z besedami, da je bilo to nujno, saj da je bilo tako načrtovano od začetka. Spremembo imena so na kongresu SMC dopolnili tudi z nekaj kadrovskega potezami. Predsednik programskega sveta je postal ekonomist Aleksander Kešeljevič, ki je postal član stranke pred tednom dni. Kešeljevič je svojo potezo pojasnil z besedami, da pomeni njegov vstop v stranko logičen korak, glede na to, da je sodeloval pri nastajanju SMC od začetka. Na kongresu je bil deležen posebne pozornosti predvsem predsednik evropskih liberalcev Graham Watson. Podprl je dejstvo, da se je SMC pridružila skupini političnih strank na evropski ravni, ki zagovarjajo liberalne vrednote. Watson je prepričan, da prebivalci Slovenije pričakujejo stabilno in močno vlado, prav to pa da jim zdaj zagotavlja SMC.

Nazaj v Sončni raj

120 del 73 umetnikov - gostujoče razstave takšnega obsega iz Slovenije še ni bilo v prostorih Galerije v Sombotelu. Ideja zanjo se je porodila že pred dvema letoma, letos 5. marca pa se je temeljita

73 avtorjev za Zlati fundus sploh ni bilo težko zbrati. Umetnine za razstavo je izbrala strokovna žirija.

Na odprtju razstave je - najpomembnejša pomočnica pri pro-

Slovenije v Budimpešti mag. Ksenija Škrilec, ki je izrazila zadovoljstvo nad ponovnim sodelovanjem med obema narodoma.

»Mi kot veleposlaništvo smo tukaj s poslanstvom, da povežemo dve državi, dva naroda. Najučinkovitejši in najlepši povezovalci pa sta zmeraj kul-

pričujoča ena od boljših razstav slovenske umetnosti v tem obdobju. (Slovenskim umetnikom so sicer še priskočili na pomoč ustvarjalci z Madžarske, Hrvaške, Španije, Avstrije, Italije, Bosne in celo Japonske.)

Odprte razstave je s predstavitvijo klasične skladbe za rog pope-

Odprte razstave »Zlati fundus Soraj« so počastili številni visoki gostje

predstavitev slovenske umetnosti le uresničila v središču Železne županije.

»...življenje je slika in slike življenja smo mi...« - se je slišalo na odprtju razstave »Zbirke Zlati fundus Soraj« kot vrstica v himni umetniške domačije »Soraj«. Slednji izraz skriva kratico za »Sončni raj«, obenem pa je sestavljena iz imen dveh ustanoviteljev domačije Sonje in Rada Jeriča. Kraj najdemo na čudoviti legi nad Perniškim jezerom z lepimi pogledi na Pohorje, Kozjak in avstrijske Alpe. Na tej domačiji nedaleč od Maribora, ki je po besedah lastnikov »okrog in okrog s soncem obsijana«, so se od kresa 2011 naprej odvijali ustvarjalni tabori Artas. Udeleževali so se jih umetniki različnih profilov: slikarji, kiparji, fotografi, likovni kritiki, filozofi, pesniki in arhitekti. »Ker je mož akademski slikar in sva se celo življenje ukvarjala z umetnostjo, sva rekla, da bi si želela tudi sama pripraviti kolonijo« - pripoveduje ustanoviteljica Sonja Jerič. »Imenovala sva jo 'tabor s posebnim namenom', zato da je še bolj povezana z naravo. Ustvarjanje v naravi pa je povezano s čutenjem narave. Slednja vpliva na umetnika in vsa razstavljena dela odražajo ta občutja.« Kakor je pobudnica kolonij povedala, imata z možem toliko prijateljev umetnikov, da

jektu - namestnica direktorice Muzeja Savaria Zsuzsanna Czenki povedala, da so razstavo že dalj časa pripravljali. Ker gre za obsežno zbirko, so podrli del stalne razstave v Galeriji in njene prostore namenili slovenskemu izboru. »To storimo le redkokdaj, zdaj smo pa se za to odločili z veseljem« - je povedala namestnica direktorice.

Župan mesta Sombotel dr. Tiva-

Za razstavo se je zanimalo številčno madžarsko občinstvo, čeprav je tudi iz Slovenije pripotovalo za avtobus ljudi

tura in umetnost« - je poudarila slovenska diplomatka.

Po svečani otvoritvi je slovenski likovni kritik Mario Berdič strokovno ocenil likovne kolonije na Soraju in podal vrednotenje zbirke, ki je nastala v zadnjih letih. »Ustvarjalo se je v skrajno neobičajnih tematikah: enako-nočje, kres, sivkin dan, medeni

stiril mladi talent Balázs Hertz. Umetnine »Zlatega fundusa« so prvič zbrane v istem razstavnem prostoru. »To je tako obsežno gradivo, da ga ne smemo nartpati v prostore, ki bi bili morda primerni za kakšne druge zbirke« - pravi madžarski kurator razstave, sodelavec Galerije v Sombotelu Zoltán Gálig in dodaja: »Gradivo je treba postaviti tako, da lahko gledalec v njem uživa s primernimi razmaki. Saj človeka doletijo številni impulzi.«

Zakonca Jerič je s sombotelsko muzejsko ustanovo povezal slikar iz Zalaegerszega László Nemes, ki sicer poučuje umetnost na eni od lendavskih šol. »Čeprav bi morala država poskrbeti za kulturo, je to povsem civilna iniciativa. Jeričeva sta v lastnem okolju izoblikovala svet, kjer dobi vsak ustvarjalec inspiracijo. Kolonije ne trajajo teden, dva ali tri, to so improvizirana dvodnevna srečanja, ki so zelo intenzivna.«

Razstava »Zlatega fundusa Soraj« je v sombotelski Galeriji na ogled do 5. aprila. V nadaljevanju sledi gostujoča razstava madžarskih umetnikov nekeje v širši okolici štajerske prestolnice, ki pa jo bodo po vsej verjetnosti postavili še prihodnje leto.

-dm-

V Sombotelu je na ogled 120 umetnin 73 avtorjev

dar Puskás je dodal, da sta Madžarska in Slovenija pomembni sosedi, še več, državi s podobnim mišljenjem. »Če si ogledamo slike, lahko mislimo, da predstavljajo madžarsko misel, čeprav so dela slovenskih rok. Obenem pa prepoznavamo svoje lastne misli, ki jih sami ne bi mogli upodobiti.« Razstavo je odprla veleposlanica R

dnevi. Delalo se je vse na prostem, v vetru, dežju in megli. Nastalo je dosti zanimivih del, ki tematsko niso specifična za ustvarjalce. So bili prisiljeni iti ven iz svojih ateljejev, ven iz svojih ustaljenih razmišljanj in so se prilagodili.« Likovni kritik je sicer mnenja, da ustvarjalci na likovnih kolonijah ne dajo vsega od sebe - kljub temu je

Sodelovanje ob meji v novi finančni perspektivi 2014-2020

Na pobudo predsednika županijske skupščine Železne županije *Lászla Majthényija* je Generalni konzulat v Monoštru 11. marca organiziral sestanek o sodelovanju ob meji v novi finančni perspektivi 2014-2020. Sestanek so se ob gostitelju *Dušanu Snoju*, generalnem konzulu v Monoštru, udeležili *Danilo Krapec*, direktor RRA Mura, projektni menedžer *Romeo Varga*, vodja skupine za strategijo pri Sekretariatu za razvoj Železne županije *Gábor Gyórfy* in vodja RA Slovenska krajina *Andreja Kovács*. Na pogovorih je sodeloval tudi madžarski konzul v Lendavi *Zoltán Márky*.

»Z veseljem sem se odzval povabilu generalnega konzula na srečanje s predsednikom županije Vas,« je povedal po sestanku direktor Regionalne razvojne agencije Mura *Danilo Krapec*. »Pogovarjali smo se o programiranju projektov prekomejnega sodelovanja v novi finančni perspektivi 2014-2020.

- *Kateri so projekti, ki jih boste prijavi, ko bo izšel razpis?*

»RRA končuje regionalni razvojni program, in ker smo imeli priliko analizirati predvsem porabski prostor in njegov gospodarski potencial, smo na današnjem sestanku z veseljem ponovno ugotavljali, da imamo skupne razvojne prioritete, kot je razvoj podeželja, kot je razvoj turizma. Predvsem pa želimo poudariti prekomejnemu mednarodnemu odboru še nujno potrebo po izgradnji manjkajoče infrastrukture. Kljub novi usmeritvi Bruslja, naj se največ vlaga v človeške vire pa v t. i. mehke projekte, sta tako Pomurje kot Porabje z infrastrukturo tako podhranjena, da je prav gotovo nujno zgraditi še nekaj cest, kolesarske, mogoče tudi železniške povezave.«

- *Katere ceste konkretno?*

Pogovarjali smo se o treh povezavah na Goričkem. Jaz jih ne bi želel poimenovati predvsem zaradi - bi rekel - kakšnega nepotrebnega kontriranja, ker še živo imam v spominu, kako so se proti ne-

Pogovori na Generalnem konzulatu v Monoštru

katerim cestnim povezavam borili na madžarski strani vikendaši iz Budimpešte. Ne bi želel, da bi se nekaj podobnega zgodilo zdaj na gorički strani. Prav gotovo pa gre za cestne povezave, ki bodo koristile ljudem, živim na obeh straneh meje, predvsem pa da zaustavimo depopulacijo območja.«

- *Kdo bodo partnerji na madžarski strani?*

»Kar se nas tiče, bomo prav gotovo nadaljevali partnerstvo z razvojno agencijo Slovenska krajina, z gospo Kovačevo, ki je bila na tem sestanku v dvojni vlogi, kot vodja agencije in hkrati kot sodelavka generalnega konzulata. Seveda smo pa odprti za vsa partnerstva, ki bodo učinkovita in ki bodo kompetentna sestavljati tako praternstvo, ki bo s projekti naredilo tretji korak naprej v samem prostoru in času.

- *Kakšna je pri tem vloga županije oziroma županijske skupščine?*

»Največja vloga županije je v tem, da ima županija svoj 'budget', ki ga bo namenjala predvsem recimo za izgradnjo ko-

lesarske infrastrukture. Dobili smo tudi na županijski strani ali če hočete, na madžarski strani potrditev, da se skupaj odločimo za nekaj ključnih projektov, ki jih bomo potem na slovenski strani predlagali v t. i. program za razvoj regi-

je, ki bo podpisan tudi s strani slovenske vlade. Finančni vir pa bo zagotovljen iz proračuna prekomejnega sodelovanja.«

- *Kdaj bo izšel razpis?*

»Žal, začetek nove finančne perspektive zelo kasni, predvsem iz naslova programiranja. Moram ugotoviti, da se prekomejni operativni program programira na slovenski strani relativno centralistično, da je sicer zdaj v javni obravnavi, da se naša inštitucija in tudi druge inštitucije na slovenski strani aktivno vključujejo v to obravnavo.

Kar se pa razpisa tiče, to je vprašanje za milijon dolarjev. Slovenska stran obljublja, da naj bi se to začelo dogajati konec letošnjega leta. Upam, da temu bo tako, če pa bo pač po novem letu... Je pa precej bolj pomembno, da bodo razpisi pripravljene tako, da bodo na njih lahko kandidirali najboljši projekti ali pa za obe strani najpomembnejši projekti in da bo čim manj političnega kupčkanja pri dodeljevanju teh sredstev.«

M. Sukič

foto: I. Vindisch

SLOVENSKI UTRINKI V NAUVOM CAJTI NA TELEVIZIJI!

Po 15. marciuši do oddaje Slovenski utrinkov na madžarskom Nacionalnem programu **Duna TV vsakši drugi četrtek v 6.00 vöri zrankoma**. Če zamidite oddajo, go leko znauvič poglednete **tisti den kauli 12.00 vöre** na programi **Duna World**.

Oddaja pa ponavljanje baudeta v nauvom cajti oprvin **26. marciuša**.

Ostanite eške dale vör i gledalci našoga pa vašoga televizijskoga magazina!

SLOVENSKI UTRINKI IMAJO NOV TERMIN PREDVAJANJA!

Po 15. marcu bodo oddaje Slovenskih utrinkov na sporedu madžarskega Nacionalnega programa **Duna TV vsak drugi četrtek ob 6.00 uri zjutraj**. Če zamudite oddajo, si jo lahko ponovno ogledate **istega dne okoli 12.00 ure** na programu **Duna World**.

Oddaja in ponovitev v novem terminu bosta prvič na ogled **26. marca**.

Ostanite še naprej zvesti gledalci našega in vašega televizijskega magazina!

... DO MADŽARSKE

Strasbourg obsodil Madžarsko zaradi razmer v zaporih

Strasbourgško sodišče za človekove pravice je dalo madžarski vladi šest mesecev časa, da pripravi načrt za izboljšanje razmer v zaporih. Če tega vlada ne bi storila, bi lahko plačala več milijard forintov odškodnine tistim zapornikom, ki so jim bile zaradi prostorske stiske v zaporih kršene človekove pravice. Sodišče je iz več sto pritožb, ki jih je dobilo iz madžarskih zaporov, izpostavilo šest in sprejelo sodbo precedenčnega primera: v zavodih za prestajanje kazni zapora se kaže sistemska napaka, kajti večini zapornikov ne zagotavljajo predpisanih treh m2 površine. Razmere so tako slabe, da so skoraj nečloveške. Zasedenost madžarskih zavodov za prestajanje kazni je 140-odstotna. Načelno bi bilo v njih prostora za 12 tisoč zapornikov, dejansko prestaja v njih kazen več kot 18 tisoč ljudi. Sodba konkretno ne določi, kaj mora storiti vlada, lahko načrtuje izgradnjo novih zavodov za prestajanje kazni ali premisli svojo kazensko politiko.

Bivši strankarski kolega je obtožil premiera, da je poročal o njem

Borba med dvema ustanoviteljema stranke FIDESZ, med premierom Viktorjem Orbánom in njegovim nekdanjim najboljšim prijateljem, velepodjetnikom in lastnikom več medijev Lajosom Simicsko se nadaljuje. Pred tedni, potem ko je Simicska izvedel, da bodo obdavljeni tudi provladni mediji, je govoril o predsedniku vlade tako prostaško, da tega ne prenesejo časopisne strani. Prejšnjo nedeljo je v intervjuju izjavil, da več ni prepričan v to, ali Orbán ni bil agent tajne policije v času služenja vojaškega roka. Več kot trideset let je verjel prijatelju. Po njegovem mnenju je njegov dosje, ki ga je videl, ko je bil star 22 let, sedaj v Moskvi, kajti doma ga ni. Poznavalci takratne službe državne varnosti pravijo, da je malo verjetnosti, da bi na koncu 80-ih let nekdo lahko videl lastni dosje. Urad predsednika vlade se je na očitke odzval s tem, da je na podobno obtožbo pred dvema letoma predsednik že odgovarjal v parlamentu in le-to zavrnil.

»Baug vas je dun nazaj pomogo, če že djabuko lü pate«

Nejsem znau skur nikanej od Unzine Marike (Gyeček), po možej Grebenar, gda sem üšo k njej, samo telko, ka na Dolenjom Seniki žive. Dapa tau ranč nej baja, tak mislim dostokrat je še baukše tak. Lopau sem dolaseu pri nijj v künji pa sva parpovejdala. Dosta vse sem zvedo od njé, še tau tö, ka je ona name bola poznala kak dja njau, zato ka z mojim bratom pa s sestrov je vküper delala.

- Marika, vi ste tö z Gorenjoga Senika kak največ Slovincov na Dolenjom Seniki?

»Sedemdesetsedmoga, gda sem se oženila, te sem prišla sé na Dolenji Senik. Ge sem doma bila na Gorenjom Seniki tam vrkar na Grebensčeki. Mati pa eden brat še gnesden tam žive-ta.«

- Kelko vas je bilau doma?

»Nas doma je vsevküp deset bilau, dva stariša pa osem mlajšov. Tak lopau eden za drugim smo se narodili, leto pa pau, na dveje lete.«

- Steri ste vi po vrsti bili?

»Na srejdj. Gda sem se ge narodila, so tau mislili, ka ge tö pojep bouden, zato ka pred menov so trge podje bili. Te za menov sta pa dveje dekle bile, pa po dveje dekli pa dva pojba.«

- Dobro je bilau, ka vas je tak dosta bilau doma?

»Dobro je bilau, tau gvüšno, še gnesden pravim. Gda sem se oženila pa sem dola se prišla, drugoga nej bilau, zato ka so vsi delat šli, samo eden pes, tau je mena sploj špajсно bilau.«

- Kelko sester pa bratov je ostalo doma, gda ste se vi oženi-li?

»Dveje sestre pa dva brata sta doma ostala s starišama. Dočas nas je tak dosta bilau, ka je vsikiš doma biu, posteje so edna za drugov bile kauli pri stejni, kak je iža bila. Dosta nas je bilau, dapa hvala baugi, gesti je zato vsigdar bilau, zato ka smo vse pripauvali. Krave, svinje, koka-üši, zavce smo krmili. Istina, ka delati tö trbelo, najbola lagvo je te bilau, gda si zazranka z dela domau prišo, malo si spau, pa so že kričali, ka stani, ka senau trbej trausiti. Tau je vsigdar te

bilau, gda bi človek najbola znau spati. Dapa ka si mogo, trbelo delati, zato ka oča je tö na Csorno v gazdaság (državno

Mari Grebenar (Gyeček)

posestvo) odo delat, pa samo po dva kedna je domau odo. Gda so starejši bratke že malo zrasli, oni so pa na Mosonmagyaróvár šli delat.«

- Nejsu tam ostali, zato ka tam dosta Slovincov žive?

»Nej, samo eden, dapa tisti je

Stari kejp: Mari z možaum, taščo, tastom, s sinaum pa hčerko

betežen grato pa tam je mrau. Dveje sestre v Varaši živet, vekša s Slaskoga ma moža, menkša se je razpitala, ona je v tisti fabriki delala, gde so kravate šivali, da so go zaprli, te je pa na künjo üšla delat na osnovno šolo János Arany.«

- Gde so bratke?

»Najmenši brat je odišo sedemdesetausmoga leta, gda je v šauli zgotovo, v Meriko. Tri mlajše

ma, enga pojba pa dveje dekle. Kak pravi, tam tö trbej delati, če kaj škeš meti, dapa tam se spleča. Drügi brat, Jani je tö

v Varaši, tam je doma, kak je Eva preso. Srmak je lani zgübo sina v prometni nesreči. Najstarejša brata Feri pa Djoži sta mrla, Karči je pa doma z mamov.«

- Kak ste pravli, gda ste se oženi-li pa ste se na Dolenji Senik prišli, je vam špajсно bilau. Dapa zato dobro je tö bilau, skrak ste bili k bauti, k poštiji pa k autobusi, nej?

»Tau je tö dobro bilau, dapa najbaukše je tau bilau, ka sem dobroga tasta pa vrlo taščo mejla, tašiva sta bila, kak če bi moja mama pa oča bila. Tresti lejt smo vküper živel, dapa nikdar niše svaje nej bilau.«

- Tü ste več nej meli krav?

»Meni se je vidlo tü pa tam, če je človek zdrav pa leko dela, te je vsepovsedik dobro.«

- Vi kelko mlajšov mate?

»Dva, enga sina pa eno hčerko, hvala baugi, obadva paulek mene živet. Sin pa sneja sta tü v vesi spodi eden ram dojküpla, lopau sta ga obnovila pa tam živet. Dekličina se je v Sombotel oženila, dapa zdaj je nazaj domau prišla, zato ka tisti ram so oni obnovili, gde je njena baba živel. Že se je skur vküpporušo, gda je zet pravo, ka tau on tak ne nja, mata tri mlajše, pa on tau vred vzeme. Nej zato, ka bi se hvalila, dapa tak lopau ga je vönapravo, kak če bi nauvi ram biu.«

- Dostokrat vam na misli pridejo tista lejta, gda ste doma na Grebensčeki bili?

»Sploj dobro je bilau tam žveti. Med kednom smo komaj čakali, aj nedela baude. Tašoga reda smo si vküppogučali, mladina, pa smo šli kauli po vesi, kak mammo žlato, pa smo spejvali. Najbaukše pa te bilau, če je fudaš z nami biu. Bilau tak, ka na fašenek smo dekle odle kaulak po vesi, če se je pojgom nej dalo. Če nej bilau fudaša, te smo iz papira napravli edne fude pa tiste smo vlačili, spejvali smo pa tak, ka je vse štrmelo.«

- Če ste vi tak radi spejvali, te ste gvüšno spejvali v pevskom zbori tö na Gorenjom Seniki.

»Dugo sem spejvala, samo gda sem se oženila, te je taostalo, zato ka mlajši so mali bili pa sem je nej stejla tak dugo na sama doma njati. Zdaj pa, gda bi že leko, zdaj pa več nejmam tašoga glasa, od tistoga mau, ka so me operirali. Dapa zato zdaj kaj še tö spejvam doma, pa če kaj mammo kak penzionisti na Dolenjom Seniki, tak spejvamo, ka vse štrmi.«

- Vaš mauž se Grebenar zovejo, te so oni gnauksvejta tö z Gorenjoga Senika prišli se na Dolenji Senik, nej?

»Oča od moža je tö z Gorenjoga Senika biu, tisti tau, gde je on doma biu, se Tanja zove. Tau je tö velka sreča v mojom življenji, ka tašoga moža mam, kak eden andjeu, on je meni vsigdar na pomauč biu, najbola pa

te, gda sem betežna bila.«

- Zaka so vas operirali?

»Tri lejta djeseni se mami doma pomagala pa gnauk sem samo vpamet vzela, ka name nika na oči boli pa mi je fejt lagvo. Gda je mauž paulek prišo, te sem ge že nikanej znala, ka je gé, nejsem bila pri sebi, ranč sapo sem nej djemala. Mauž mi je luft fudo pa prsi mi je klačo, tak sem te k sebi prišla. Rešilec (mentö) me je v Sombotel pelo, od tistac so me pa tadale s helikopterom v Peč odpelali. Tau nikoma ne želej, ka sem ge prejküšla, tau ka so z menov v Peči delali, sploj ne vej, zato ka v Somboteli sem se prebidila. Nut so me djali v tašo ižo, gde so fejt stare ženske bile, dapa tü taše kak ge, ka smo se nej mogle gibati, tam so nas vse mogli zdigati. Par dni pa meni že zato malo baukše bilau, gda gnauk samo prišo en pop. Name je tö spovejdo pa mi je včasim slejdnjo mazanje tö dau, pa mi je pravo, aj se tam tö namažem, gde me boli. Ge sem se vsepovsedik nutnamazala, zato ka name je vsepovsedik bolelo. Fejt sem si zmišlaval, ka pa je tau zdaj, vej pa tau samo tistim davajo, šteri so na slejdnjom, ge sem se pa zato nej tak počütila, ka mo mirala. Te mi je pop edne lejpe biblije dau, pa mi je pravo, aj je štem. Kak sem je tak taštejla, ge sem tak zaspala tisti den, kak sem še nikdar v življenji nej spala. Tau meni niške ne dá valati. Nogau sem nikdar nej mogla genti, pa gda sem se zbidila, ge sem že nogau sama zdignila. Dveje mejsaca sem posanco nej mogla zdigniti, ka bi vodau pila, potejm je pa že od dneva do dneva baukše bilau. Te mi je včasim tau napamet prišo, kak koli pravijo, nika zato gvüšno ka mora biti. Gda je pop drügo paut v špitala prišo, te sem ge že v posteli sejdlpa pa sem djabko lüpala. Te je pop roke vküpdjau pa pravo, ka gospodni baug je vas dun nazaj pomogo, če že djabko leko lüpate. Ge tau pravim, ka od zdravja bola baukšo nega, sto zdravja nema, tisti nika nema.«

Karči Holec

Zakoj, zakoj?

Kak je mali Peter gučati začno, so se za njegove stariše začnole nebeske nevoule. Njegova prva rejč je nej bila »mama« ali pa »ata«. Nej, sploj nej! Njegva prva rejč, ka go je vedo vöprajti, je bila »zakoj«. Pa je vsigdar škeu za svoj »zakoj« nazaj dobiti tö, »zatoga volo«. Depa stariša vsigdar ne vejta tak povedati, kak bi mali Peter tou škeu čüti.

Regule

Mali Peter župo gej. Depa bole si žlico v lampe nosi, v talejri nega župe nika menje. Tak se njemi vidi, kak bi župe vse več bilou. Gleda zrejzance, kak plavajo po župi. Gleda svoja stariša. Pomalek župo gejta. Pri njima je vse ovak. Od njiva talejra sta že skur prazniva. Gleda njiva, kcuj si na velke brodi. Pa si zbrodi tö. Talejri si k lampan zdigne, župo piti začne. Gvüšno, ka ga je ata brž vpamet zeu.

»Peter! Tou se pri stoli ne dela!«

»Zakoj,« mali Peter pita po staroj šegi, kcuj pa si lampe briše.

»Zatoga volo, ka se tou ne smej delati. Pri stoli pa eške najmenje. Takše so regule, škem prajti, tak bonton zapovedavle.«

Mali Peter gleda svojga ato, mamou ranč tak. Vse vküper ne razmej najbolje.

»Sto je té, ka nam zapovedavle pa na sterom mesti živejo regule,« si mali Peter spod nousa eške eden zrejzanc do zbriše.

Ata leko samo na velke oči obrača. Je leko obrača, kcuj pa brodi, kak aj zdaj tomi svojom »zakojaji« tou ta povej.

»Sin moj,« ata začne. »Regule so zatoga volo, ka lidge ne morejo delati vse tisto, ka si stoj zbrodi.«

»Zakoj,« mali Peter dola stavi svojga ato.

»Peter, pomelek, do kraja poslušaj! Regule trbej poštvavati, ka s tejm pokazemo, kak sami sebe poštvavamo. Na, s tistim bontonom je tö skur tak kak z regulami. Skur tak, depa malo ovak. Bonton guči od toga, kak se trbej za stolom ravnati, kak se z drugimi lida-

mi zgučavati pa eške vse drugo,« je ata gvüšen v tou, kak do zdaj leko v mejri tadale obed meli.

»Zakoj?«

Ata žlico nazaj dojde. Znouva oči obrača, depa dun pita: »Ka, zakoj? Ne razmej te.«

»Vej pa te pitan: zakoj? Zakoj se moram ravnati po regulaj pa po bontonu? Vej je pa tou nej tak žmetno razmeti,« šké mali Peter tomi do kraja priti.

»Mi starejši vejmo, ka so regule pa bonton. Zatoga volo pasko moramo meti, ka vas mlajše k tomi kcuj navčimo. Zato je tou tak. Zdaj pa malo vse vküper ta njaj, ka do kraja obed pogejmo,« ata že malo bole na glas guči.

»Dobro, tou zdaj tak malo razmej. Pa če eške malo bole razmej, se po tej regulaj pa po tistom bontonu za stolom župa ne smej vö iz talejra piti. Istino mam, ka nej,« mali Peter šké o tom vedeti eške malo več.

»Ranč tak! Vej je pa nej tak žmetno razmeti,« si Petrov ata na velke zdejne.

Mali Peter pa že od stola fkraj stane. V rokaj drži talejri z župo. Pomalek de prouti dveram. Talejri že na pod dojdavle, ka se leko do klüke vöftegne.

»Peter, kama deš,« se zdaj mama zglasi.

»Vse delam po bontonu,« so dveri že oprejte, talejri že v rokaj drži. »Venej župo spidjem, ka me regule pa bonton po tejm na meri njata.«

Mali Peter je župo na dvouri spiu. Rejsan je brž nazaj prišo. Eške je nej dojvseu, že je pito:

»Zakoj?«

Je pito pa nej vedo, ka je sploj pito.

Miki Roš

Seniška šola računa z ohranitvijo visokega števila učencev

Dobrih teden dni po dnevu odprtih vrat na DOŠ Števanovci so informativno srečanje priredili tudi na večji od obeh porabskih slovenskih dvojezičnih osnovnih šol, na DOŠ Jožefa Košiča na Gornjem Seniku. 10. marca so

življenje, otroci imajo številne možnosti za nastop« - je poudarila Ildiko Dončec Treiber in povedala, da se na šoli izvajajo gledališki, folklorni, pevski, računalniški, pohodniški in citraški krožek. Tudi sicer pa ponuja

Martin Ropoš, ki je povedal, da bi se obe dvojezični šoli v Porabju soočili z zaprtjem, če ju pred tremi leti ne bi prevzela slovenska krovna organizacija. Tudi dodatne podpore so namenjene le dvojezičnim šolam, samo tako se lahko izvajajo stalne obnove opreme. »Treba se je naučiti slovensko, kar pa ni velika težava za otroke. Tudi sicer pa prinaša to številne prednosti staršem in šolarjem« - je še povedal predsednik Ropoš in pozval navzoče k vpisu na seniško šolo, ki ji DSS zagotavlja stabilno financiranje.

Udeleženci informativnega dneva so lahko nato prisostvovali učni uri v prvem razredu, ki jo je v dveh jezikih izvajala učiteljica Ibohya Neubauer. Pri prikazovanju jutranjih opravil so prvošolčki lepo slovensko povedali: »zajtrkujemo, čistimo zobe, se češemo«. Pri skupni igri pa smo slišali staro porab-

Ravnateljica Ildiko Dončec Treiber je predstavila prednosti šole

ustanovo obiskali šoloobvezni otroci iz vrtca v samem naselju in iz okoliških vasi. Prisotne je pozdravila ravnateljica šole Ildiko Dončec Treiber. Povedala je, da so šolo leta 2006 temeljito obnovili s pomočjo natečajnih sredstev ter da je vzdrževalka ustanove od poletja 2012 Državna slovenska samouprava. Od šolskega leta 2005/2006 so od prvega razreda postopoma uvajali dvojezični pouk: ob petih urah slovenščine in ure spoznavanja slovenstva se učenci v dveh jezikih učijo še spoznavanje okolja, glasbeno, likovno, tehnično in telesno vzgojo, v višjih razredih pa še biologijo in zemljepis. Razen tega pa imajo učenci možnosti temeljitega usvajanja nemškega jezika in informatike.

»Imamo le 70 otrok na šoli, v razredih je malo učencev, zato se jim lahko še posebej posvetimo« - je povedala ravnateljica in dodala, da seniški šolarji dosegajo lepe rezultate tudi na državnih meritvah. »Na šoli imamo bogato kulturno

ustanova izlete in tabore v Sloveniji, posebej pa lahko omenimo zimsko jezikovno šolo na Rogli in poletno na slovenski Obali.

Otroke pripelje vsako jutro

Na dvojezični uri z Ibohya Neubauer so otroci pokazali, kaj delajo zjutraj

avtobus, vozovnice zagotavlja šola brezplačno kakor tudi učbenike. Preko natečajev je postala DOŠ Jožefa Košiča ena najbolj opremljenih šol v ožji regiji, s toliko interaktivnimi tablam na učenca se ne more pohvaliti nobena druga ustanova.

Dneva odprtih vrat se je kot predstavnik vzdrževalca udeležil tudi predsednik DSS

sko izštevanko »Pondejlektorka zgoni...«.

Za vpis na osnovne šole je Vladni urad Železne županije določil 16. in 17. april. Vodstvo gornjeseniške šole računa na najmanj osem prvošolcev, kar bi pomenilo ohranitev visokega števila učencev, ki so ga nazadnje imeli pred dvajsetimi leti.

-dm-

